

Raadsvergadering : 8 december 2025

Voorstelnummer : Z-25-160642/D/25/386425

Onderwerp : **Regionaal woonwag en -standplaatsenbeleid Oost-Groningen**

Stadskanaal, 20 november 2025

Beslispunten

Het Regionaal woonwag en -standplaatsenbeleid Oost-Groningen vast te stellen.

Aan de raad

Inleiding

In 2018 heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) het Beleidskader gemeentelijk woonwag en -standplaatsenbeleid vastgesteld. Met dit Rijksbeleidskader wordt van gemeenten verwacht dat zij beleid opstellen waarin rekening wordt gehouden met de woonwagencultuur.

In de gemeente Stadskanaal zijn momenteel zeven woonwag en -standplaatsen, verdeeld over de locaties Julianastraat (vier standplaatsen) en Berkenstraat (drie standplaatsen). Alle standplaatsen worden verhuurd en zijn in eigendom van woningcorporatie Lefier. De woonwagens op de standplaatsen zijn in bezit van de huurders en zijn momenteel allemaal bezet. De gemeente Stadskanaal heeft zelf geen woonwag en -standplaatsen in eigendom en/of verhuur.

In 2021 is door de colleges van de gemeenten Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam en Westerwolde besloten om samen te werken op het gebied van woonwag en -standplaatsen. Onderdeel van dit besluit is het laten opstellen van toewijzingsregels en het inrichten van een wachtlijst voor woonwagens en standplaatsen. In 2021 is in samenwerking met het programmabureau Regionaal Woon- en Leefbaarheidsplan Oost-Groningen (RWLP) in regionaal verband een inventarisatie uitgevoerd naar de behoefte aan woonwag en -standplaatsen. In 2024 zijn de Oost-Groninger gemeenten met bureau Qwinne gestart met het opstellen van regionaal (afgestemd) woonwag en -standplaatsenbeleid. Voor het opstellen van dit beleid is de inventarisatie uit 2021 verder geactualiseerd, waarbij ook rekening is gehouden met het afstammingsbeginsel.

Begrippen:

- Woonwag en -bewoner: overkoepelende term voor personen die afkomstig zijn uit de woonwagencultuur, waarbij het wonen in een woonwag en onderdeel is van de culturele identiteit. Hieronder vallen ook zogenaemde spijtoptanten.
- Spijtoptant: een woonwag en -bewoner die (tijdelijk) in een reguliere woning woont en weer in een woonwag en wil wonen.
- Afstammingsbeginsel: een persoon maakt deel uit van de doelgroep woonwag en -bewoners als diegene afstamt van (groot)ouders die ook in een woonwag en wonen of hebben gewoond. Hierbij is het niet van belang of een woonwag en -bewoner tijdelijk in een reguliere woning woont of heeft gewoond.

Beoogd effect

Te beschikken over woonwag en -standplaatsen beleid, waarmee uitvoering wordt gegeven aan de landelijke verplichting, de woonwag en cultuur wordt erkend, en inzicht wordt gegeven in de behoefte aan woonwag en -standplaatsen.

Argumenten

Gemeente Stadskanaal voldoet aan het 'Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid'

Een belangrijk kader voor het voorliggende woonwagen- en standplaatsenbeleid is het 'Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid' van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uit 2018. Met dit Rijksbeleidskader geeft het ministerie van BZK aan hoe gemeenten woonwagenstandplaatsenbeleid kunnen ontwikkelen zodat er, in overeenstemming met de geldende mensenrechtelijke kaders, voldoende recht wordt gedaan aan het woonwagenleven en de woonwagencultuur. De uitgangspunten uit het Rijksbeleidskader betreffen een inspanningsverplichting en geen resultaatverplichting. Gemeenten beschikken over beleidsvrijheid bij het maken van een belangenafweging. Om te volgen in hoeverre dat door gemeenten wordt uitgevoerd, wordt iedere twee jaar een getalsmatige herhaalmeting woonwagenstandplaatsen uitgevoerd. Het realiseren van standplaatsen is door het Rijk niet juridisch afdwingbaar.

Het regionale woonwagen- en standplaatsenbeleid houdt rekening met de culturele identiteit van woonwagenbewoners

Woonwagenbewoners zijn door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens sinds 2014 een erkende culturele minderheid, waarbij het wonen in een woonwagen onderdeel is van hun culturele identiteit. Het voorliggende beleid houdt voldoende rekening met de culturele identiteit van woonwagenbewoners. Voor het opstellen van het beleid is in Stadskanaal en Veendam een participatiemoment voor woonwagenbewoners en geïnteresseerden georganiseerd. Ook zijn er individuele gesprekken gevoerd met woonwagenbewoners en spijtoptanten. De input hiervan is, voor zover mogelijk, meegenomen bij het opstellen van het beleid. Door het Rijksbeleidskader te volgen, dat is opgesteld in overeenstemming met de geldende mensenrechtelijke kaders, wordt er voldoende recht gedaan aan het woonwagenleven en de woonwagencultuur.

Het regionale woonwagen- en standplaatsenbeleid vormt een nadere uitwerking van het woonwagen beleid

In de huidige Woonvisie gemeente Stadskanaal 2020-2025 is een hoofdstuk over woonwagens en woonschepen opgenomen. Hierin wordt ook benoemd dat de gemeente Stadskanaal aansluit bij het regionale kader dat wordt uitgewerkt. Dit regionale beleid vormt de nadere uitwerking hiervan. Het 'Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid' beveelt ook aan om de behoefte-inventarisatie tenminste op regionaal niveau te laten plaatsvinden.

Gemeente Stadskanaal beschikt over toewijzingsregels voor woonwagens en standplaatsen

Door het vaststellen van toewijzingsregels voor woonwagens en standplaatsen ontstaat er duidelijkheid over toewijzing wanneer er een woonwagenstandsplaats vrijkomt. In de toewijzingsregels en bijbehorende wachtlijst wordt er onderscheid gemaakt tussen verschillende categorieën, waarbij er rekening wordt gehouden met het afstammingsbeginsel en lokale binding. Hierdoor maken woonwagenbewoners meer kans op een vrijkomende woonwagenstandplaats, omdat zij voorrang krijgen op basis van hun erkende culturele afkomst.

De behoefte aan standplaatsen is inzichtelijk

Met het vaststellen van de actuele wachtlijst wordt de volkshuisvestelijke opgave inzichtelijk gemaakt voor de doelgroep woonwagenbewoners. Hiermee wordt voldaan aan het uitgangspunt van het Rijksbeleidskader om de behoefte aan standplaatsen helder te maken.

Gemeenten krijgen in het wetsvoorstel Wet versterking regie volkshuisvesting (dat op 3 juli 2025 door de Tweede Kamer is aangenomen en nog moet worden goedgekeurd door de Eerste Kamer), onder de Omgevingswet, de verplichting om een Volkshuisvestingsprogramma op te stellen. In het Volkshuisvestingsprogramma moet de woonbehoefte van aandachtsgroepen, waaronder woonwagenbewoners, in beeld worden gebracht.

Aanpak/uitvoering/voortgang

Na vaststelling door de raad zal worden gezorgd voor de uitvoering, waaronder het beheren van de lokale wachtlijst voor woonwagens en standplaatsen. Met dit beleid geeft de gemeente uitvoering aan de Rijkskaders voor het woonwagenleven en de woonwagencultuur.

In de jaarschijf 2026 van de prestatieafspraken, die op 26 november 2025 is ondertekend, is opgenomen dat de gemeente Stadskanaal en woningcorporatie Lefier in 2026 uitvoering gaan geven aan het vastgestelde woonwagen- en standplaatsenbeleid.

Het woonwag en standplaatsenbeleid krijgt later ook een plek in de, nog op te stellen, Huisvestingsverordening.

Communicatie

De belangstellenden voor een woonwag en standplaats en de huurders van een woonwag en standplaats in de gemeente Stadskanaal zullen per brief worden geïnformeerd na vaststelling van het beleid.
Met woningcorporatie Lefier zullen nadere afspraken worden gemaakt in het kader van de prestatieafspraken.

Juridische consequenties

Het beleid geeft uitvoering aan het Rijksbeleidskader gemeentelijk woonwag en- en standplaatsenbeleid (BZK, 2018) en zorgt ervoor dat de gemeente op een zorgvuldige en rechtmatige wijze invulling geeft aan haar inspanningsverplichting om ruimte te bieden aan het woonwag enleven en de woonwag encultuur.
Het beleid bevat het juridisch toetsingskader bij bezwaar- en beroepsprocedures. Het beleid bevordert rechtszekerheid en rechtsgelijkheid en vormt de basis voor afspraken met de woningcorporatie over toewijzing van standplaatsen.

Kosten, baten, dekking en subsidies

Niet van toepassing.

Standpunt Participatieraad, commissies en/of OR

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Regionaal woonwag en- en standplaatsenbeleid Oost-Groningen

Burgemeester en wethouders

de heer G.J. van der Zanden
secretaris

de heer K. Sloots
burgemeester

De raad van de gemeente Stadskanaal;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 20 november 2025, nr. Z-25-160642/D/25/386425;

b e s l u i t :

Het Regionaal woonwagen- en standplaatsenbeleid Oost-Groningen vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 8 december 2025.

De raad

mevrouw W.J. Onrust
raadsgriffier